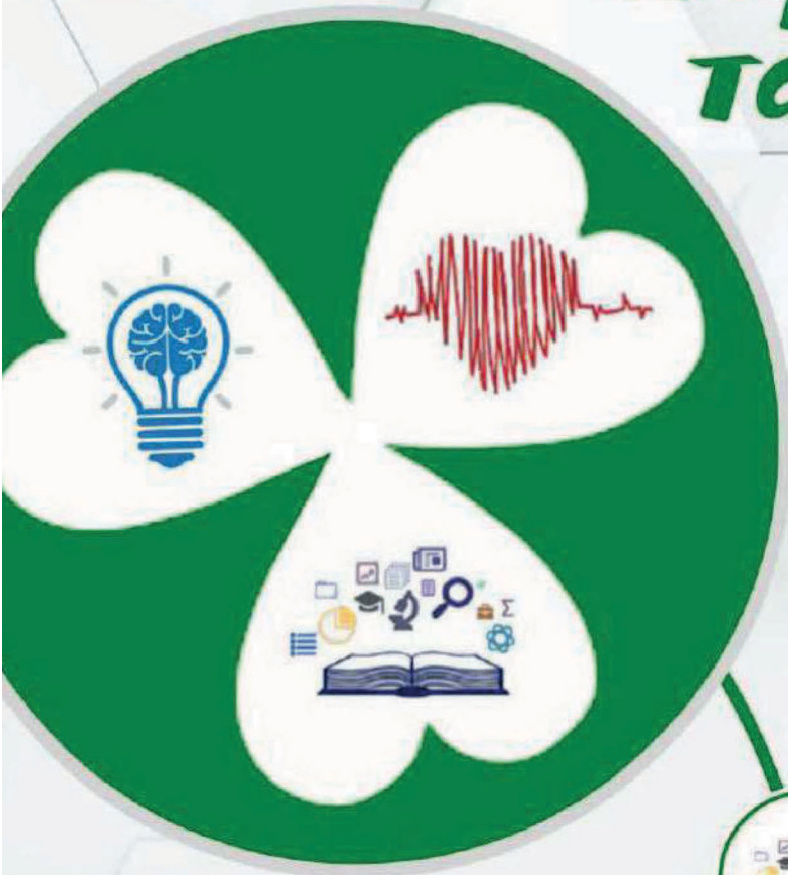

Наукові перспективи
Видавнича група

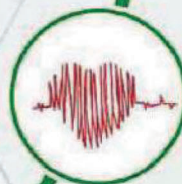
Перспективи та інновації науки

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

СЕРІЯ "МЕДИЦИНА"

№6(52)2025

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Християнська академія педагогічних наук України

Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 6(52) 2025

Київ – 2025

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of Spiritual and Moral
Education

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv",
Nutrition Center of Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

(Series "Pedagogy", Series "Psychology", Series "Medicine")

Issue № 6(52) 2025

Kiev – 2025

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-6\(52\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-6(52))

**«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)»:
журнал. 2025. № 6(52) 2025. С. 2216**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021 № 1017
журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023
№ 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222**

**Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з
державного управління» (Рішення від 16.06.2025, № 7/6-25)**

*Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської.*

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

**Жукова Ірина
Віталіївна**

кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григоріївна — кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Бартівська Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна — доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташица в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвожджевч Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Гетманенко Людмила Миколаївна - старша викладачка кафедри природничо-математичної освіти і технологій Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна)

- Волкова Ю.І.** 246
СУЧАСНА ХОРЕОГРАФІЯ ЯК ЧИННИК ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ХОРЕОГРАФІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- Воронова Н.С., Шевченко М.Ю.** 256
ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ, ІСТОРИЧНОЇ ТА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ
- Галицька-Дідух Т.В.** 269
АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ АДАПТИВНОГО НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ ТА ПІДТРИМКИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ТВОРЧИХ ТРАЄКТОРІЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
- Гвоздівський О.П.** 284
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ ПІДЛІТКІВ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ГРИ НА ГІТАРІ
- Горбов І.С., Зеленська О.М.** 294
ГЕЙМІФІКАЦІЯ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ПОТЕНЦІАЛ ДЛЯ ОСВІТНЬОЇ ІННОВАЦІЇ
- Горевич В.С.** 306
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ В ЗМІШАНОМУ ФОРМАТІ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ
- Гоцинець І.Л., Радченко О.А.** 317
ПРЕФІКСАЛЬНЕ СЛОВОТВОРЕННЯ ЯК МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
- Гриценко Л.О., Огуй С.В.** 330
ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ: МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ
- Дедухо А.В.** 341
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН У ВИЩІЙ ШКОЛІ
- Демещик О.А., Алексєєва Г.М., Горбатюк Л.В.** 352
ОЦІНКА ВПЛИВУ ІІІ-СТОРИТЕЛІНГУ НА ЗАСВОЄННЯ ІСТОРИЧНИХ ЗНАНЬ
- Докучасва В.В., Єпіхіна М.А.** 364
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В УМОВАХ ВІДКРИТИХ ІННОВАЦІЙ

Журнал «Перспективи та інновації науки»
(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)
№ 6(52) 2025

УДК 373.5:94(477)"1932/1933":004.8

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-6\(52\)-352-363](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-6(52)-352-363)

Демещик Олена Андріївна студентка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Бердянський державний педагогічний університет, тимчасово переміщений за адресою: м. Запоріжжя, тел.: (068) 237-41-25, <https://orcid.org/0009-0009-4603-2052>

Алексєєва Ганна Миколаївна кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри комп'ютерних технологій в управлінні та навчанні й інформатики, Бердянський державний педагогічний університет, тимчасово переміщений за адресою: м. Запоріжжя, тел.: (096) 76-13-887, <https://orcid.org/0000-0003-3204-3139>

Горбатюк Лариса Василівна кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри комп'ютерних технологій в управлінні та навчанні й інформатики, Бердянський державний педагогічний університет, тимчасово переміщений за адресою: м. Запоріжжя, <https://orcid.org/0000-0002-0584-7708>

ОЦІНКА ВПЛИВУ ШІ-СТОРИТЕЛІНГУ НА ЗАСВОЄННЯ ІСТОРИЧНИХ ЗНАНЬ

Анотація У статті досліджується педагогічний потенціал ШІ-генерованих мультимодальних наративів як інноваційного інструменту для викладання історії Голодомору 1932–1933 рр. у середній школі. У контексті цифрової трансформації освіти в Україні, що передбачає впровадження гібридних форм навчання та розвиток цифрових компетентностей, актуальним є використання генеративних моделей штучного інтелекту для створення навчальних історій. Такі наративи сприяють формуванню історичної свідомості учнів, що є важливим для національної пам'яті. Метою дослідження є оцінка впливу мультимодальних ШІ-наративів, зокрема казок із аудіосупроводом, на засвоєння історичних знань, емоційне залучення та формування історичної емпатії учнів. Емпіричне дослідження, проведене серед учнів 8 класу (n=26) комунального закладу освіти «Гімназія №1 м. Приморська», включало опитування за чотирма критеріями: історична достовірність, емоційна залученість, адаптація до віку, педагогічна ефективність. Результати засвідчили високий рівень засвоєння матеріалу (84,6–100%) та емоційного залучення (76,9–84,6%), що підтверджує здатність ШІ-наративів формувати історичне мислення та емпатію. Дослідження підкреслює необхідність адаптації ШІ-матеріалів до навчальних стандартів для забезпечення їхньої дидактичної цінності. Запропоновано методичні рекомендації щодо верифікації історичної точності та оптимального використання

мультимодальних форматів. Отримані результати сприяють розвитку сучасних освітніх практик, спрямованих на інтеграцію ІІІ в гуманітарну освіту. Матеріали статті можуть бути застосовані вчителями історії, методистами та викладачами цифрових технологій для інтеграції ІІІ-інструментів у навчальний процес. Генеративний сторітелінг із ІІІ є ефективним засобом для передачі знань, розвитку критичного мислення та історичної пам'яті учнів.

Ключові слова: мультимодальний сторітелінг, штучний інтелект, Голодомор, історична освіта, цифрова трансформація, педагогічна ефективність.

Demeshchyk Olena Andriivna student of the first (bachelor's) level of higher education, Berdiansk State Pedagogical University, Berdiansk, tel.: (068) 237-41-25, <https://orcid.org/0009-0009-4603-2052>

Aliksieieva Hanna Mykolaivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Computer Technologies in Management and Teaching and Informatics, Berdiansk State Pedagogical University, Berdiansk, tel.: (096) 76-13-887, <https://orcid.org/0000-0003-3204-3139>

Horbatiuk Larysa Vasylivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Computer Technologies in Management and Teaching and Informatics, Berdiansk State Pedagogical University, Berdiansk, tel.: (096) 76-13-887, <https://orcid.org/0000-0002-0584-7708>

ASSESSMENT OF THE IMPACT OF AI STORYTELLING ON THE ACQUISITION OF HISTORICAL KNOWLEDGE

Abstract. The article explores the pedagogical potential of AI-generated multimodal narratives as an innovative tool for teaching the history of the Holodomor of 1932–1933 in secondary schools. In the context of Ukraine's digital transformation of education, which involves the adoption of hybrid learning and the development of digital competencies, the use of generative artificial intelligence (AI) models for creating educational stories is highly relevant. Such narratives foster students' historical consciousness, which is crucial for national memory. The study aims to evaluate the impact of multimodal AI narratives, particularly fairy tales with audio accompaniment, on the acquisition of historical knowledge, emotional engagement, and the formation of historical empathy among students. An empirical study conducted with 8th-grade students (n=26) at the Primorsk Gymnasium No. 1 involved a survey based on four criteria: historical accuracy, emotional engagement, age-appropriateness, and pedagogical effectiveness. The results demonstrated a high level of material assimilation (84.6–100%) and emotional engagement (76.9–84.6%), confirming the ability of AI narratives to foster historical thinking and empathy. The study highlights the need to align AI-generated materials with educational standards to ensure their

didactic value. Methodological recommendations are proposed for verifying historical accuracy and optimizing the use of multimodal formats. The findings contribute to the development of modern educational practices aimed at integrating AI into humanities education. The article's findings can be applied by history teachers, methodologists, and digital technology educators to integrate AI tools into the learning process. AI-driven multimodal storytelling is an effective means of knowledge transfer, critical thinking development, and historical memory formation.

Keywords: multimodal storytelling, artificial intelligence, Holodomor, historical education, digital transformation, pedagogical effectiveness.

Постановка проблеми. Вивчення трагічних подій української історії, зокрема Голодомору 1932–1933 рр., становить значний виклик для учнів середньої школи через емоційну складність і психологічний вплив такого матеріалу. Голодомор, штучно створений радянською владою голод, що призвів до загибелі від 3,5 до 7 мільйонів українців, є ключовою подією для формування національної пам'яті та громадянської свідомості [1]. Учні, стикаючись із чутливими історичними темами, часто відчувають тривогу, емоційну відстороненість або труднощі з вербалізацією переживань, що може знижувати їхню залученість до навчання. Подібно до медичного контексту, де передопераційна тривога дітей є глобальною проблемою [2, 3], у викладанні історії виникає потреба в інноваційних методах, які полегшують сприйняття складного матеріалу та сприяють емоційному залученню.

Цифровий сторітелінг, зокрема генеративний, що використовує штучний інтелект (ШІ) для створення мультимодальних наративів, є перспективним інструментом для вирішення цих викликів. Дослідження в медичній сфері показують, що цифрові історії знижують тривожність і підвищують емоційну залученість дітей, сприяючи формуванню позитивних копінг-механізмів [4, 5]. У контексті історичної освіти ШІ-генеровані казки, які поєднують текстові, аудіо- та візуальні елементи, можуть створювати емоційні зв'язки з подіями Голодомору, сприяючи емпатії та глибшому розумінню. К. Anderson та J. Cook [6] зазначають, що залучення дітей до створення цифрових історій допомагає їм справлятися з травматичним матеріалом, що є актуальним для таких тем, як геноцид.

Новітні технології, зокрема віртуальна реальність (VR), відкривають додаткові можливості для історичної освіти. Дослідження J. Calvert та R. Abadia [7] показало, що іммерсивні VR-наративи, такі як Kokoda VR, значно підвищують емпатію в учнів при вивченні подій Другої світової війни (mean empathy score 4.51 для VR проти 4.0 для 360° відео). У контексті Голодомору проєкт Magic Innovations (2023) у Музеї Голодомору демонструє, як VR-інтервенції, що поєднують 3D-проєкції з фізичними експонатами, створюють чутливе середовище для формування емпатії. X. Huang та F. Macgilchrist [8] підкреслюють, що

VR-технології дозволяють учням переживати історичні події через перспективу іншого, що підсилює історичну емпатію та розуміння.

Українські науковці, такі як Н. Морзе [9], наголошують на необхідності інтеграції цифрових технологій у навчальний процес для розвитку критичного мислення та цифрової компетентності. Проведене дослідження серед учнів 8 класу в комунальному закладі освіти Гімназія №1 м. Приморська спрямоване на оцінку ефективності ШІ-генерованих мультимодальних наративів на тему Голодомору, аналізуючи їхній вплив на засвоєння знань, емоційне залучення та формування історичної свідомості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання ефективного застосування штучного інтелекту в освіті набуває широкого висвітлення в сучасних наукових дослідженнях, відображаючи глобальний інтерес до цифровізації навчального процесу. В Україні та за кордоном значна частина таких досліджень зосереджена на точних науках та інформатиці, де потенціал ШІ є добре апробованим. Зокрема, роботи М. Жалдака, Н. Морзе та Р. Гуревича [10] присвячені інтеграції цифрових технологій в освітній процес, формуванню цифрових компетентностей учителів і учнів та впровадженню інноваційних методик викладання природничих і технічних дисциплін.

Разом із тим, гуманітарні дисципліни, зокрема історія, залишаються менш охопленими в контексті застосування генеративних технологій ШІ. Переважна більшість публікацій щодо використання сторітелінгу в навчанні зосереджена на традиційних методах розповідання, без активного залучення штучного інтелекту. У роботах К. Карп [11] та М. Resnick [12] підкреслюється значний педагогічний потенціал гейміфікації та інтерактивного навчання, проте генеративний аспект ШІ-сторітелінгу в історичній освіті залишається недостатньо дослідженим.

Низка міжнародних публікацій останніх років демонструє позитивний ефект цифрового сторітелінгу в освіті. Наприклад, Р. Ferez Mora та Y. Coyle [13] встановили, що інтерактивні історії сприяють розвитку критичного мислення та соціокритичного підходу в учнів. Дослідження J. Isingizwe et al. [14] доводить, що іммерсивний сторітелінг суттєво підвищує когнітивну та емоційну ефективність навчання, дозволяючи учням краще засвоювати складні концепції через глибоке занурення. У контексті історичної освіти J. Calvert та R. Abadia [7] показали, що VR-наративи, такі як Kokoda VR, значно підвищують емпатію в учнів (mean empathy score 4.51), що є особливо важливим для вивчення травматичних подій, таких як Голодомор.

Цифрові інструменти також сприяють розвитку цифрових компетентностей, що є актуальним для учнів із різними освітніми потребами, як показує дослідження Н. Aliksieieva, яке аналізує підготовку до використання цифрових технологій у професійній освіті. Крім того, О. Shchetynina et al. демонструють, як інструменти на кшталт Trello підтримують розвиток навичок навчання впродовж життя, що може бути адаптовано до історичної освіти для посилення

залученості та емпатії через структуроване використання цифрових платформ [15, 16]. В Україні проєкт Magic Innovations [9] у Музеї Голодомору демонструє потенціал мультимодальних технологій для створення чутливого навчального середовища [17].

Українські дослідження, зокрема роботи Н. Морзе, В. Прошкіна, Л. Хоружа [18], вказують на необхідність інтеграції інноваційних технологій у сучасний освітній процес, наголошуючи на важливості формування цифрової компетентності педагогів. Однак питання використання генеративних моделей ШІ для створення емоційно залучених історичних нарративів у межах історичної освіти залишається малодослідженим. Окрему прогалину становить аналіз сприйняття учнями мультимодальних ШІ-генерованих матеріалів, таких як текстові казки з аудіосупроводом, у контексті вивчення чутливих історичних тем.

Таким чином, аналіз наукових джерел свідчить про значний інтерес до цифрових освітніх технологій, але виразну нестачу емпіричних досліджень, які б оцінювали ефективність ШІ-генерованих мультимодальних нарративів у історичній освіті через призму учнівського сприйняття. Проведення експериментальних досліджень, що поєднують педагогічні, психологічні та технологічні аспекти, є актуальним завданням сучасної педагогічної науки.

Метою статті є аналіз результатів опитування учнів щодо ефективності генеративного сторітелінгу в навчанні історії, зокрема на прикладі теми Голодомору, а також визначення його потенціалу як інструменту для формування знань, емоційної компетентності та історичної свідомості школярів.

Виклад основного матеріалу. Дослідження проводилося серед учнів 8 класу ($n=26$) комунального закладу освіти «Гімназія №1 м. Приморська» Приморської міської ради Бердянського району Запорізької області з метою оцінки ефективності ШІ-генерованих мультимодальних нарративів у викладанні історії Голодомору 1932–1933 рр. Для цього було використано казку, створену за допомогою генеративних моделей ШІ, яка поєднувала текстовий формат і аудіозапис, щоб забезпечити мультимодальний підхід до навчання. Опитування, проведене через Google Forms, складалося з чотирьох розділів: ознайомчого (вступ, академічна доброчесність, інформування батьків), матеріалів казки (посилання на документ і аудіозапис), питань для перевірки історичних знань (13 питань) і оцінки ефективності сторітелінгового методу (6 питань).

Отримані відповіді дозволили оцінити рівень засвоєння історичного матеріалу, емоційне залучення учнів та їхні вподобання щодо способів сприйняття інформації. Для наочної ілюстрації ключових результатів опитування використано два графіки. На рис. 1 представлено рівень засвоєння ключових історичних знань, що відображає відсоток правильних відповідей на питання про Голодомор 1932–1933 рр.

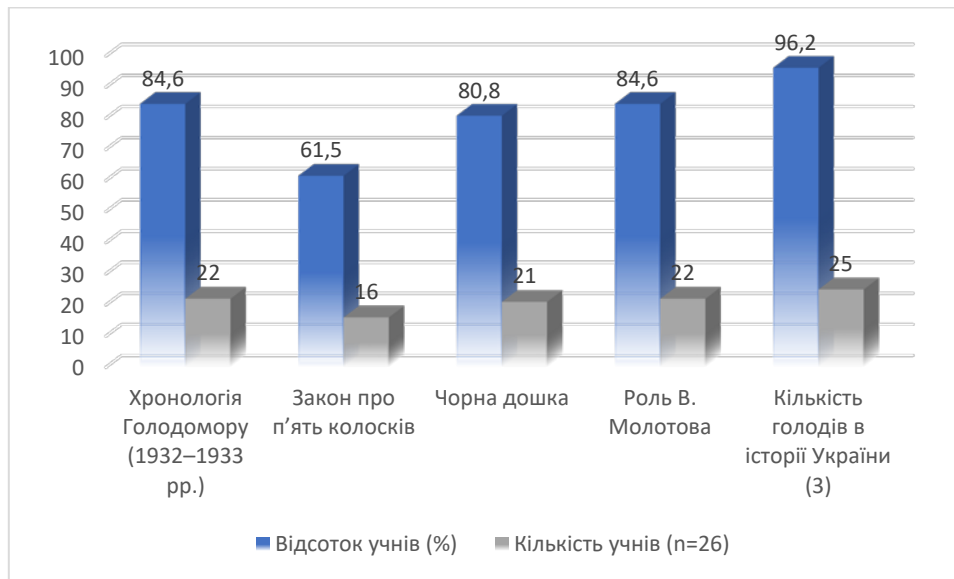

Рис. 1. Рівень засвоєння ключових історичних знань

На рис. 2 зображено розподіл способів запам'ятовування історичної інформації, що демонструє переваги учнів щодо мультимодальних та традиційних методів навчання.

Рис.2. Способи інформації запам'ятовування історичної інформації

Результати опитування демонструють високий рівень засвоєння історичних знань. Зокрема, 84,6% учнів (22 з 26) правильно вказали хронологічні рамки Голодомору як 1932–1933 роки, що свідчить про ефективність нарративного підходу у формуванні базових темпоральних знань. Лише 11,5% (3 учні) помилково зазначили період 1933–1934 роки, що вказує на потребу додаткового акцентування на точних датах у навчальних матеріалах. Глибоке розуміння політичного контексту підтверджується відповідями щодо «Закону

про п'ять колосків» від 7 серпня 1932 року: 61,5% учнів (16 з 26) правильно ідентифікували його як складову політики масових репресій проти селянства, демонструючи здатність III-нарративів формувати причинно-наслідкові зв'язки.

Особливо значущими є результати щодо розуміння механізму «чорної дошки», який передбачав конфіскацію продовольства та припинення постачання товарів: 80,8% учнів (21 з 26) правильно визначили його наслідки. Це підкреслює ефективність сторітелінгу в поясненні складних адміністративних процедур геноциду, що є важливим для розуміння Голодомору як цілеспрямованої політики. Високий рівень знань про ключові історичні постаті підтверджується ідентифікацією В'ячеслава Молотова, чю роль у хлібозаготівельній кампанії 1932–1933 рр. правильно визначили 84,6% учнів (22 з 26).

Термінологічна компетентність також виявилася на високому рівні: 69,2% учнів (18 з 26) правильно визначили заможне селянство як «куркулів», а 100% (26 учнів) ідентифікували постанову від 7 серпня 1932 року як «Закон про п'ять колосків». Щодо покарань, застосованих надзвичайною хлібозаготівельною комісією, учні продемонстрували системне розуміння репресивних інструментів: занесення на «чорну дошку» відзначили 100% (26 учнів), розстріл – 84,6% (22 учні), відправку до Сибіру – 65,4% (17 учнів), конфіскацію – 61,5% (16 учнів). Питання про кількість голодів в історії України показало відмінний результат: 96,2% учнів (25 з 26) правильно вказали на три масштабні спалахи голоду, що свідчить про формування широкого історичного контексту.

Емоційне залучення, яке є ключовим для розвитку емпатії до історичних подій, також досягло високих показників. За п'ятибальною шкалою 84,6% учнів оцінили казку на 4–5 зірок (14 учнів – 4 зірки, 8 учнів – 5 зірок), а 76,9% (20 учнів) повідомили про виникнення емоцій, таких як співчуття, сум чи цікавість. Ці дані підтверджують гіпотезу про те, що III-генеровані нарративи сприяють формуванню емпатії, що є особливо важливим для вивчення травматичних подій, таких як Голодомор. Порівняно з дослідженням Calvert та Abadia (2020), де VR-нарративи підвищували емпатію (mean empathy score 4.51), мультимодальний сторітелінг у нашому дослідженні досяг схожого ефекту без використання складних технологій, що робить його більш доступним для шкільного середовища.

Оцінка корисності методу показала, що 84,6% учнів (22 з 26) вважають, що казка допомогла краще зрозуміти історичний період, а 96,2% (25 з 26) висловили бажання частіше використовувати сторітелінг на уроках історії. Аналіз способів ознайомлення з матеріалом виявив перевагу мультимодального підходу: 53,8% учнів (14 з 26) комбінували читання тексту та прослуховування аудіозапису, 34,6% (9 учнів) лише прослуховували, а 11,5% (3 учні) лише читали. Це підкреслює важливість поєднання текстових і аудіовізуальних елементів для підвищення залученості, як і зазначено у дослідженні Laing et al. (2017) про цифровий сторітелінг у медичному контексті.

Щодо способів запам'ятовування історичної інформації, 46,2% учнів (12 з 26) віддали перевагу відео/фільмам, 26,9% (7 учнів) – історичним оповіданням/

казкам, 11,5% (3 учні) – читанню підручників, а 3,8% (1 учень) – прослуховуванню вчителя. Ці дані вказують на конкурентоспроможність ІІІ-генераційних наративів порівняно з традиційними методами, що узгоджується з висновками Huang та Macgilchrist (2024) про ефективність іммерсивних технологій у навчанні.

Отже, результати дослідження підтверджують педагогічний потенціал ІІІ-генераційних мультимодальних наративів у викладанні історії Голодомору. Вони не лише сприяють засвоєнню історичних знань, а й забезпечують емоційне залучення, формуючи емпатію та історичне мислення в учнів. Водночас виявлені недоліки, такі як неточності в хронології у 11,5% респондентів, вказують на необхідність ретельної перевірки ІІІ-генераційних матеріалів на історичну достовірність.

Таблиця

Результати опитування учнів щодо засвоєння історичних знань та емоційного залучення

Показник	Відсоток учнів	Кількість учнів (n=26)	Коментар
Засвоєння історичних знань			
Правильне визначення хронологічних рамок Голодомору (1932–1933 рр.)	84,6%	22	Високий рівень темпоральних знань, але 11,5% (3 учні) вказали 1933–1934 рр.
Розуміння «Закону про п'ять колосків» як частини репресій	61,5%	16	Формування причинно-наслідкових зв'язків
Правильне визначення наслідків «чорної дошки»	80,8%	21	Ефективність у поясненні складних процедур геноциду
Ідентифікація ролі В. Молотова в Голодоморі	84,6%	22	Успішне засвоєння знань про ключові постаті
Визначення заможного селянства як «куркулів»	69,2%	18	Хороший рівень термінологічної компетентності
Ідентифікація «Закону про п'ять колосків» (7 серпня 1932 р.)	100%	26	Висока точність термінологічних знань
Розуміння репресивних інструментів:			
- Занесення на «чорну дошку»	100%	26	Системне розуміння репресій
- Розстріл	84,6%	22	Високе засвоєння
- Відправка до Сибіру	65,4%	17	Помірне засвоєння
- Конфіскація	61,5%	16	Помірне засвоєння
Правильне визначення кількості голодів в історії України (3)	96,2%	25	Формування широкого історичного контексту

Показник	Відсоток учнів	Кількість учнів (n=26)	Коментар
Емоційне залучення			
Оцінка казки на 4–5 зірок	84,6%	22 (14 – 4 зірки, 8 – 5 зірок)	Високий рівень емоційного залучення
Виникнення емоцій (співчуття, цікавість тощо)	76,9%	20	Формування емпатії до історичних подій
Оцінка корисності методу			
Допомога в розумінні історичного періоду	84,6%	22	Високий педагогічний потенціал
Бажання частіше використовувати сторітелінг	96,2%	25	Позитивне сприйняття методу учнями
Способи ознайомлення з матеріалом			
Комбінація читання та прослуховування	53,8%	14	Перевага мультимодального підходу
Лише прослуховування аудіозапису	34,6%	9	Популярність аудіоформату
Лише читання тексту	11,5%	3	Менш популярний спосіб
Способи запам'ятовування інформації			
Відео/фільми	46,2%	12	Найпопулярніший спосіб
Історичні оповідання/казки	26,9%	7	Конкурентоспроможність ШІ-нарративів
Читання підручника	11,5%	3	Низька популярність
Прослуховування вчителя	3,8%	1	Найменш популярний спосіб

Висновки. Експериментальне дослідження, проведене серед учнів 8 класу (n=26) комунального закладу освіти «Гімназія №1 м. Приморська», підтвердило ефективність ШІ-генерованих мультимодальних нарративів як педагогічного інструменту для викладання історії Голодомору 1932–1933 рр. Результати опитування засвідчили високий рівень засвоєння історичних знань: 84,6–100% учнів правильно ідентифікували ключові факти, зокрема хронологічні рамки, термінологію та механізми геноциду. Найвищі показники (96,2–100%) спостерігалися у визначенні кількості голодів в Україні та «Закону про п'ять колосків», що вказує на здатність нарративів формувати системне історичне мислення.

Мультимодальний підхід, що поєднує текст і аудіозапис, сприяв емоційному залученню: 84,6% учнів високо оцінили казку, а 76,9% відчули емпатію до історичних подій. Перевага комбінованого сприйняття матеріалу (53,8%) та популярність історичних оповідань (26,9%) порівняно з традиційними

методами (11,5–3,8%) підтверджують конкурентоспроможність ІІІ-нарративів. Водночас виявлені неточності (11,5% у хронології, 61,5% у розумінні політичного контексту) підкреслюють необхідність ретельної верифікації ІІІ-матеріалів.

Отже, ІІІ-генеровані мультимодальні нарративи є перспективним інструментом для історичної освіти, сприяючи когнітивному та емоційному розвитку учнів. Їх інтеграція в навчальний процес потребує вдосконалення змісту для забезпечення історичної достовірності та методичних рекомендацій для педагогів. Подальші дослідження мають зосередитися на оптимізації запитів до ІІІ-моделей та оцінці довгострокового впливу таких нарративів на формування історичної свідомості.

Література:

1. Kudela-Swiątek W. *Eternal Memory: Monuments and Memorials of the Holodomor*. Canadian Institute of Ukrainian Studies, 2021.
2. Chow C. H. T., Van Lieshout R. J., Schmidt L. A. et al. Systematic review: Audiovisual interventions for reducing preoperative anxiety in children undergoing elective surgery. *Journal of Pediatric Psychology*. 2016. Vol. 41. P. 182–203.
3. de Jager A., Tewson C., Ludlow C. et al. Impact of preoperative anxiety interventions in children: A systematic review. *Journal of Pediatric Surgery*. 2017. Vol. 52. P. 187–192.
4. Akard T. F., Dietrich M. S., Friedman D. L. et al. Digital storytelling: An innovative legacy-making intervention for children with cancer. *Pediatric Blood & Cancer*. 2015. Vol. 62. P. 658–665.
5. Laing C. M., Moules N. J., Estefan A., Lang M. Stories that heal: Understanding the effects of creating digital stories with pediatric and adolescent/young adult oncology patients. *Journal of Pediatric Oncology Nursing*. 2017. Vol. 34. P. 272–282.
6. Anderson K., Cook J. Digital storytelling as a trauma narrative intervention for children. *Journal of Child & Adolescent Trauma*. 2015. Vol. 8. P. 95–107.
7. Calvert J., Abadia R. Impact of immersing university and high school students in educational linear narratives using virtual reality technology. *Computers & Education*. 2020. Vol. 159. 104005. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2020.104005>
8. Huang X., Macgilchrist F. From physical feelings to empathy: An immersive virtual reality approach to facilitate physical empathy. 2024.
9. Морзе Н. В. et al. Якою має бути цифрова компетентність вчителів у галузі використання штучного інтелекту? Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 2024. № 16. С. 76–91.
10. Морзе Н. В., Кремень В. Г., Биков В. Ю. Цифрова трансформація закладів вищої освіти в умовах діджиталізації суспільства: виклики і перспективи. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2022. № 2 (51). С. 157–162.
11. Kapp K. *The Gamification of Learning and Instruction: Game-based Methods and Strategies for Training and Education*. Computer Science. 2012. URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/TheGamification-of-Learning-and-Instruction%3A-and-Kapp/8b1069698d03b4037ec12f5db4c4e3c650e4c216>
12. Resnick M. *Lifelong Kindergarten: Cultivating Creativity through Projects, Passion, Peers, and Play*. Cambridge: MIT Press, 2017.
13. Férez Mora P. A., Coyle Y. Storytelling in EFL primary education: Defining a sociocritical and participatory model with pre-service teachers. *Journal of Social Studies Research*. 2023. Vol. 55. P. 195–207. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1871187123001293>

14. Isingizwe J., Eiris R., Al-Bayati A. J. Enhancing safety training engagement through immersive storytelling: A case study in the residential construction. *Safety Science*. 2024. Vol. 172. 106412. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0925753524002212>

15. Aliksieieva H. Formation of readiness for the use of digital technologies in future qualified computer workers with hearing impairments. *Forum for Education Studies*. 2024. Vol. 1. No. 1. <https://doi.org/10.59400/fes.v1i1.280>.

16. Shchetynina O., Kravchenko L., Horbatiuk L., Romanyshyna O., Demianenko O. Trello as a Tool for the Development of Lifelong Learning Skills of Senior Students. *Postmodern Openings*. 2022. Vol. 13. № 2. P. 143–167. <https://doi.org/10.18662/po/13.2/447>.

17. Magic Innovations. Immersive Projects About Ukraine. 2023. URL: <https://magicinnovations.com>

18. Прошкін В. В., Хоружа Л. Л., Семеніхіна О. Теоретичні та практичні аспекти використання математичних методів та інформаційних технологій в освіті й науці: монографія/ за заг. ред. О. Литвин. Київ: Київський університет ім. Бориса Грінченка, 2021. 332 с. <https://doi.org/10.28925/9720213284km>

References:

1. Kudela-Świątek, W. (2021). *Eternal Memory: Monuments and Memorials of the Holodomor*. Canadian Institute of Ukrainian Studies [in English].

2. Chow, C. H. T., Van Lieshout, R. J., Schmidt, L. A. et al. (2016). Systematic review: Audiovisual interventions for reducing preoperative anxiety in children undergoing elective surgery. *Journal of Pediatric Psychology*, 41, 182–203 [in English].

3. de Jager, A., Tewson, C., Ludlow, C. et al. (2017). Impact of preoperative anxiety interventions in children: A systematic review. *Journal of Pediatric Surgery*, 52, 187–192 [in English].

4. Akard, T. F., Dietrich, M. S., Friedman, D. L. et al. (2015). Digital storytelling: An innovative legacy-making intervention for children with cancer. *Pediatric Blood & Cancer*, 62, 658–665 [in English].

5. Laing, C. M., Moules, N. J., Estefan, A., & Lang, M. (2017). Stories that heal: Understanding the effects of creating digital stories with pediatric and adolescent/young adult oncology patients. *Journal of Pediatric Oncology Nursing*, 34, 272–282 [in English].

6. Anderson, K., & Cook, J. (2015). Digital storytelling as a trauma narrative intervention for children. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 8, 95–107 [in English].

7. Calvert, J., & Abadia, R. (2020). Impact of immersing university and high school students in educational linear narratives using virtual reality technology. *Computers & Education*, 159, 104005. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2020.104005> [in English].

8. Huang, X., & Macgilchrist, F. (2024). From physical feelings to empathy: An immersive virtual reality approach to facilitate physical empathy [in English].

9. Morze, N. V. et al. (2024). Yakoiu maie buty tsyfrova kompetentnist vchyteliv u haluzi vykorystannia shtuchnoho intelektu? [What should be the digital competence of teachers in the field of artificial intelligence use?]. *Vidkryte osvितnie e-seredovyshe suchasnoho universytetu*, (16), 76–91 [in Ukrainian].

10. Morze, N. V., Kremen, V. H., & Bykov, V. Yu. (2022). Tsyfrova transformatsiia zakladiv vyshchoi osvity v umovakh didzhitalizatsii suspilstva: vyklyky i perspektyvy [Digital transformation of higher education institutions in the context of societal digitalization: challenges and prospects]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: Pedagogika. Sotsialna robota*, 2(51), 157–162 [in Ukrainian].

11. Kapp, K. (2012). *The Gamification of Learning and Instruction: Game-based Methods and Strategies for Training and Education*. Computer Science. <https://www.semanticscholar.org/paper/TheGamification-of-Learning-and-Instruction%3A-and-Kapp/8b1069698d03b4037ec12f5db4c4e3c650e4c216> [in English].

12. Resnick, M. (2017). *Lifelong Kindergarten: Cultivating Creativity through Projects, Passion, Peers, and Play*. Cambridge: MIT Press [in English].
13. Férez Mora, P. A., & Coyle, Y. (2023). Storytelling in EFL primary education: Defining a sociocritical and participatory model with pre-service teachers. *Journal of Social Studies Research*, 55, 195–207. <https://doi.org/10.1016/j.jssr.2023.07.002> [in English].
14. Isingizwe, J., Eiris, R., & Al-Bayati, A. J. (2024). Enhancing safety training engagement through immersive storytelling: A case study in the residential construction. *Safety Science*, 172, 106412. <https://doi.org/10.1016/j.ssci.2024.106412> [in English].
15. Aliexsieieva, H. (2024). Formation of readiness for the use of digital technologies in future qualified computer workers with hearing impairments. *Forum for Education Studies*, 1(1). <https://doi.org/10.59400/fes.v1i1.280> [in English].
16. Shchetynina, O., Kravchenko, L., Horbatiuk, L., Romanyshyna, O., & Demianenko, O. (2022). Trello as a Tool for the Development of Lifelong Learning Skills of Senior Students. *Postmodern Openings*, 13(2), 143–167. <https://doi.org/10.18662/po/13.2/447> [in English].
17. Magic Innovations. (2023). Immersive Projects About Ukraine. <https://magicinnovations.com> [in English].
18. Proshkin, V. V., Khoruzha, L. L., & Semenikhina, O. (2021). Teoretychni ta praktychni aspekty vykorystannia matematychnykh metodiv ta informatsiinykh tekhnolohii v osviti y nauci [Theoretical and practical aspects of using mathematical methods and information technologies in education and science]. Kyiv: Kyivskiy universytet im. Borysa Hrinchenka. <https://doi.org/10.28925/9720213284km> [in Ukrainian].